

SPOMLADANSKA OSKRBA OZIMIN - DOGNOJEVANJE IN VARSTVO

Prvi spomladanski ukrep je ugotavljanje prezimitve oz. določitev števila rastlin. Od tega je odvisna izvedba prvega dognojevanja. Za pšenico je najprimernejša gostota 280 - 480 rastlin na m².

1. DOGNOJEVANJE

opravimo, ko začnejo posevki rasti in ne med obdobjem zimskega mirovanja. S prvim dognojevanjem spodbudimo boljše razraščanje in oblikovanje zasnov klasa oz. vplivamo na število bili, ki bodo nosile klas. Slabo ali nič gnojeni posevki bodo oblikovali manjše število klasov.

Ozimni pšenici na srednje založenih tleh dognojimo s 50 do 70 kg čistega N/ha, ozimnemu ječmenu pa s 50 do 60 kg/ha čistega N. Za natančnejšo določitev količine N za dognojevanje se pred gnojenjem lahko opravi N- min analiza vsebnosti dušika v tleh.

Na posevkih, kjer smo jeseni opravili osnovno gnojenje z NPK gnojili, dognojujemo samo z dušikom, npr. pšenici z 200 – 250 kg/ha KAN- a. Kjer jeseni nismo opravili osnovnega gnojenja, pa potrebno količino dušika dodamo z enim od NPK gnojil npr. NPK 3 x 15 – 350 – 450 kg/ha ali NPK 12 : 12 : 17 v količini 400 – 500 kg/ha. S tem dodamo tudi potrebne količine P in K. Za visok in kakovosten pridelek zrnja pšenica potrebuje tudi žveplo (S), zato izbiramo NPK, ki vsebuje tudi žveplo.

Na njivah, kjer ste opravili analizo tal, se držite gnojenja po gnojilnem načrtu. Upoštevajte tudi uporabljena živinska gnojila. Gostejšim in bujnejšim posevkom dognojimo z nižjim odmerkom dušika. Pazljivost velja še posebej pri gostih posevkih ječmena. Tritikalo pognojimo z enako količino dušika kot ozimno pšenico.

ZATIRANJE PLEVELOV

Najugodnejši čas za zatiranje plevelov v žitih je v času razraščanja, do pojava prvega kolenca, ko so pleveli še manjši, občutljivejši in jih škropivo lažje doseže. Takrat je čas, da pregledate koliko plevelov je vzkalilo in jih tam, kjer je presežen prag škodljivosti zatirate. Največ škode povzročajo pleveli kot so **smolenec, njivski slak in osat, dresni in enoletne trave**. Gospodarski prag škodljivosti je za smolenec 0,5 rastlin na m², za slak pa 1 rastlina na m². Plevela zatiramo tudi, če je njihova pokrovnost večja kot 10 %.

2. DOGNOJEVANJE PŠENICE

Z 2. dognojevanjem z dušikom spodbujamo boljše oblikovanje klasov in cvetov oz. razvijejo se daljši klasi z večjim številom zrn v kasih. Drugič dognojimo, ko otipamo 2. kolence. Posevke pšenice dognojimo okvirno od 30 - 50 kg dušika na ha, ječmenu pa do 30 kg/ha. oz. **količino določimo z rastlinskim nitrarnim testom**. Količina je odvisna tudi od občutljivosti sorte na poganjanje (ječmen!), gostote, bujnosti in uporabe živinskih gnojil pred setvijo. Priporočamo **uporabo dušičnih gnojil s stabilizatorji dušika** (počasnejše sproščanje N).

3. DOGNOJEVANJE opravimo v začetku klasenja, ko se pojavi zgornji list zastavičar. S tem ukrepom dosežemo debelejša zrnja z večjo vsebnostjo beljakovin – boljšo kvaliteto. Uporabljamo ga pri intenzivnejši pridelavi pšenice, kjer želimo dosežati visoke in kvalitetne pridelke. **Dodamo 20 – 30 kg N/ha oz. kot smo določili z rastlinskim testom.** V Vipavski dolini se je pokazalo kot učinkovito **uporaba N v tekoči obliki**, saj je v času dognojevanja velikokrat sušno. N je lahko v obliki raztopljene uree ali kot katero od dušičnih foliarnih gnojil. Škropimo lahko z največ 10 % raztopino UREE. Npr. Pri porabi vode 400 l/ha je to največ 40 kg uree na ha. Pazimo, da raztopina ni prehladna !

ZAŠČITA PROTI BOLEZNIM

Je za velik kvaliteten pridelek nujna. Po potrebi izvajamo zaščito prej in v začetku klasenja, ko jo kombiniramo s 3. dognojevanjem z N, da zaščitimo tudi klas. Uporabimo registrirane fungicide z dobrim delovanjem na boleznih lista in klasa. Posledica nezaščite so drobna izpita zrna zaradi okužb s fusariozami (verjetna prisotnost škodljivih mikotoksinov).